GRUPĖS FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMO IR KONTROLĖS POLITIKA

1. TIKSLAS IR TAIKYMO APIMTIS

1.1. Finansinės rizikos valdymo ir kontrolės AB „Ignitis grupė“, įmonių grupėje politikos (toliau – Politika) tikslas – reglamentuoti finansinės rizikos valdymą ir kontrolę Grupėje: apibrėžti finansinės rizikos valdymo ir kontrolės tikslus, finansinės rizikos porūšius ir jų valdymui bei kontrolei naudojamus įrankius, Grupės iždo ir atskirų Įmonių atsakomybių sritis, finansinės rizikos valdymo ir kontrolės procedūras ir stebėsenos sistemą.

1.2. Ši Politika taikoma visoms Grupės Įmonėms.

2. SĄVOKOS

2.1. Sąvokų žodyne pateikiamos bendrosios sąvokos: Grupė, Įmonė, Bendrovė, GEN, ESO, IGN, REH.

2.2. **Valdyba** – Įmonės kolegialus valdymo organas.

2.3. **Cashpool platforma** – komercinio banko įdiegta elektroninė platforma, leidžianti Grupei apsikeisti apyvartinėmis lėšomis.

2.4. **Materialiai reikšminga įmonė** – GEN, ESO, IGN, REH.

2.5. **Energetikos žaliavos** – elektros energija, gamtinės dujos, suskystintos gamtinės dujos, apyvartiniai taršos leidimai, biokuras, šiluma, taip pat komunalinės ir pramoninės atliekos.

3. BENDROSIOS NUOSTATOS

3.1. Grupės finansinės rizikos valdymas ir kontrolė vykdomi tiek centralizuotu būdu, tiek necentralizuotu būdu, remiantis šia Politika ir Įmonėse nustatyta tvarka patvirtintais šiai Politikai neprieštaraujančiais ir ją detalizuojančiais vidaus teisės aktais.

3.2. Politika reglamentuoja tik pagrindines nuostatas dėl finansinės rizikos valdymo ir kontrolės, todėl šios Politikos pagrindu parengtuose Įmonių vidaus teisės aktuose turi būti detalizuoti aktualūs finansinės rizikos valdymo ir kontrolės procesai, limitai ir kompetencijos, atsakingi asmenys, vidaus kontrolės ir stebėsenos procedūros.

3.3. Prioritetinis Grupės finansinės rizikos valdymo ir kontrolės tikslas yra finansinės rizikos, galinčios turėti reikšmingą įtaką Grupės strateginių tikslų pasiekimui minimizavimas Grupės mastu iki priimtino – 5% finansinių metų Grupės konsoliduotos koreguotos EBITDA lygio (nustatant limitą einamiesiems finansiniams metams kaip bazė naudojama prieš tai ėjusių metų konsoliduotos koreguotos EBITDA reikšmė).

3.4. Konkrečius su Įmonių finansiniais rodikliais susietus finansinės rizikos limitus kiekvienais metais iki einamųjų metų pirmo ketvirčio pabaigos nustato Bendrovės Finansų ir iždo direktorius. Apie nustatytus limitus Bendrovės Iždo departamentas Įmones informuoja nedelsiant. Jei iki nustatyto termino einamiesiems finansiniams metams Įmonėms nėra nustatomi atnaujinti limitai, Įmonės turi vadovautis prieš tai ėjusių finansinių metų limitais. Įmonėms, turinčioms patronuojamų Įmonių, limitai nustatomi bendrai patronuojančiai Įmonei ir jos patronuojamoms įmonėms, tokiu atveju patronuojanti Įmonė gali pati savo nuožiūra alokuoti dalį savo limito patronuojamoms Įmonėms.

3.5. Grupės strateginių tikslų pasiekimui esminę įtaką galinčios turėti rizikos yra šios:

- Likvidumo rizika;
- Santykių su skolintojais rizika;
- Kredito reitingo rizika;
- Valiutos kurso rizika;
- Energetikos žaliavų kainų rizika;
- Palūkanų normos rizika;
- Sandorio šalies rizika.

3.6. Bet kokių išvestinių priemonių ir produktų naudojimas galimas tik finansinės rizikos valdymo tikslais. Griežtai draudžiama naudoti bet kokias išvestines priemones ir produktus spekuliaciniais tikslais.

4. LIKVIDUMO RIZIKA

4.1. Rizika, kad Bendrovė ar Įmonės einamuoju laikotarpiu neturės pakankamai lėšų savo finansiniams įsipareigojimams vykdyti.

4.1.1. Finansavimo likvidumo rizika – rizika, kad Bendrovė ar Įmonės reikiamu metu neturės pakankamai lėšų savo kreditoriniams įsipareigojimams, kurie gali atsirasti pažeidus kredito sutartyse numatytus įsipareigojimus. Taip pat ši rizika gali atsirasti dėl reikšmingos dalies kredito sutarčių pabaigos termino suėjimo tuo pat metu ir galimybių grąžinti ar refinansuoti šiuos kreditus stokos. Taip pat ši rizika gali atsirasti dėl negalėjimo diversifikuoti savo finansavimo šaltinių ir dėl to išaugtų skolinimosi kaštai.

4.1.2. Rinkos likvidumo rizika – rizika, kai finansavimas iš rinkų yra negalimas dėl rinkų uždarymo ar nelikvidumo rinkose. Ji gali kilti dėl likvidumo stokos skolos vertybinių popierių rinkose arba sutrikus apsikeitimo ar kitų išvestinių priemonių sandorių sudarymui.

4.2. Likvidumo riziką Grupė valdo centralizuotai naudodamasi šiomis priemonėmis:

4.2.1. Trumpalaikio likvidumo rizika valdoma įpareigojančių kredito linijų ir overdraftų palaikymu, skolinimusi Grupės viduje per Cashpool platformą. Šios kredito linijos turi būti ne trumpesnės nei du metai ir sudaryti ne mažiau nei 20% Grupės konsoliduotos grynosios skolos dydžio. Jei Grupės konsoliduotos disponuojamos lėšos sudaro daugiau, nei 60% Grupės konsoliduotų trumpalaikių įsipareigojimų, įpareigojančios kredito linijos ir overdraftai gali sudaryti mažiau, nei 20% Grupės konsoliduotos grynosios skolos dydžio (intervale tarp 0% ir 20% nuo Grupės konsoliduotos grynosios skolos dydžio). Sprendimą dėl įpareigojančių kredito linijų ir overdraftų dydžio priima Bendrovės Iždo departamento vadovas atsižvelgdamas į esamą situaciją bei ateities prognozes.

4.2.2. Papildomam likvidumui palaikyti gali būti naudojamos neįpareigojančios kredito linijos, jų dydis nėra ribojamas. Taip pat likvidumas yra palaikomas Bendrovės investavimu į aukšto kredito reitingo trumpo laikotarpio skolos instrumentus (valstybių ir korporacijų vertybinius skolos popierius), trumpalaikius indėlius ar jų sertifikatus ir kitas pinigų rinkos priemones, kurios atitinka investicijų likvidumo ir saugumo reikalavimus išdėstytus Grupės iždo valdymo politikoje.

4.2.3. Ilgalaikio likvidumo rizika valdoma Bendrovės Iždo departamentui nuolat užtikrinant galimybes finansuoti Grupės veiklą bent dviem šaltiniais, t. y. skolos vertybiniais popieriais, investicinių bankų paskolomis ar komercinių bankų paskolomis bei kitomis priemonėmis.

5. SANTYKIŲ SU SKOLINTOJAIS RIZIKA

5.1. Rizika, jog Bendrovė ar Grupė dėl savo veiksmų neturės galimybių pasiskolinti palankiomis sąlygomis ir dėl to augtų skolinimosi kaštai, dėl ko Grupė negalėtų vykdyti investicinių planų pilna apimtimi.

5.2. Santykių su bankais ir kitais skolintojais rizika valdoma centralizuotu būdu (visi veiksmai derinami su Bendrovės Iždo departamentu), kuriant tvarius ir pasitikėjimu bei abipuse pagarba grįstus verslo santykius. Tam pasitelkiamas visapusiškas ryšių su bankais ir kitais skolintojais valdymas, apimantis tiek kredito, tiek kitas teikiamas paslaugas. Įsigyjant finansines paslaugas, esant galimybei, dedamos pastangos, jog galimybė tiekti paslaugas tektų kreditoriams, kurie atitinka Grupės iždo valdymo politikoje keliamus reikalavimus.

6. KREDITO REITINGO RIZIKA

6.1. Rizika, jog dėl Bendrovės akcininkų ar valdymo organų priimtų sprendimų ar prastėjančių Grupės finansinių rodiklių Bendrovės kredito reitingas bus sumažintas arba Bendrovė praras investicinį kredito (angl. investment grade) reitingą, dėl ko Grupės skolinimosi kaštai gali reikšmingai padidėti, taip pat būtų apribotos galimybės gauti finansavimą komercinių ir institucinių bankų paskolomis ar skolos vertybinių popierių rinkos instrumentais.

6.2. Kredito reitingo rizika valdoma centralizuotai, aiškiai komunikuojant reitingo agentūrų ataskaitose atskleistus veiksnius, kurie gali daryti reikšmingą įtaką Bendrovės reitingui ir

lemti jo sumažinimą, Bendrovės ir Materialiai reikšmingų įmonių valdyboms. Taip pat derinant korporatyvinius sprendimus (verslo įsigijimas/pardavimas, naujų paskolų sudarymas, Grupės įmonių restruktūrizacija ar investicijos), Bendrovėje ir Materialiai reikšmingose įmonėse.

7. UŽSIENIO VALIUTOS KURSO RIZIKA

7.1. Rizika, jog turimos ar planuojamos įsigyti užsienio valiutos kursas arba sandorių, sudarytų užsienio valiuta, kaina pasikeis į nepalankią pusę.

7.2. Užsienio valiutos kurso rizika valdoma necentralizuotai (Įmonėse, kuriose ši rizika kyla).

7.3. Valiutų kursų rizika skirstoma į:

7.3.1. Sandorių rizika (angl. *transaction*) – Įmonei prisiėmus įsipareigojimus, suplanavus pirkimus ir atsiskaitymus arba pardavimus užsienio valiuta ateityje, atsiranda rizika, kad valiutos kursas pasikeis nepalankia kryptimi ir dėl to bus patirti neplanuoti papildomi kaštai ar bus gautos mažesnės, nei buvo suplanuota, pajamos.

7.3.2. Balanso perskaičiavimo rizika (angl. *translation*) – valiutos kurso pasikeitimo neigiamas poveikis Įmonių turimo turto ir įsipareigojimų užsienio valiuta vertei Įmonių finansinėje atskaitomybėje.

7.3.3. Ekonominė rizika (angl. *economics*) – nepalankus valiutos kursas bei dėl to patiriami papildomi kaštai turės įtakos Grupės konkurencingumui ir turimai rinkos daliai, dėl kurio pasireikštų neigiamas poveikis Grupės pelningumui ir piniginiams srautams.

7.4. Valiutų kurso rizikos valdomos sudarant išankstinio valiutų ateities sandorius (angl. *FX forward*), valiutų apsikeitimo sandorius (angl. *FX swap*), valiutų keitimo pasirinkimo sandorius (angl. *FX option*) ir valiutų kurso intervalo sandorius (angl. *FX collar*).

7.5. Sandorių rizika yra vertinama ir ją įvertinus, valdoma išvestinėmis finansinėmis priemonėmis tuo atveju, jei blogiausiu scenarijumi papildomi kaštai sudaro ne mažiau, nei nuo 5% iki 10% Įmonės ilgalaikio turto, koreguotos EBITDA ar pajamų (konkretus rodiklis Įmonei nustatomas Politikos 3.3 papunktyje nustatyta tvarka).

7.6. Balanso perskaičiavimo rizika yra vertinama ir ją įvertinus, valdoma išvestinėmis finansinėmis priemonėmis tik tuo atveju, jei (i) šią riziką patiriančią Įmonę, ar jos dalį, numatoma parduoti per artimiausius 12 mėnesių, ir jei (ii) blogiausiu scenarijumi galimi kaštai pardavimo atveju sudaro ne mažiau, nei nuo 5% iki 10% Įmonės ilgalaikio turto, koreguotos EBITDA ar pajamų (konkretus rodiklis Įmonei nustatomas Politikos 3.3 papunktyje nustatyta tvarka).

7.7. Ekonominė rizika yra valdoma stengiantis užtikrinti, kad kuo didesnė Įmonės kaštų dalis (kiek tai ekonomiškai pagrįsta) būtų patiriama ta pačia valiuta, kuria yra gaunamos pajamos. Ekonominė rizika nėra valdoma išvestinėmis finansinėmis priemonėmis.

7.8. Grupei yra priimtinas valiutų kurso rizikos draudimas nuo 50% iki 100% žinomo sandorio sumos. Balanso perskaičiavimo rizikos draudimo suma yra nustatoma atskiru Bendrovės Iždo departamento vadovo sprendimu atsižvelgiant į rizikos dydį ir numatomo Įmonės pardavimo sandorio sąlygas.

7.9. Dėl geriausios priemonės panaudojimo sprendžiama individualiai kiekvieno sandorio atveju, sprendime nurodant, kokiai konkrečiai rizikai mažinti skirta pasirinkta priemonė. Jei valiutos rizikos valdymas ne atskiro sandorio lygiu, bet pirkimų ir pardavimų srauto lygiu būtų ekonomiškai naudingesnis, elektroniniu paštu kreipiamasi į Bendrovės Iždo departamentą ir po pritarimo sandorio sudarymui, sudaromas pasirinktas sandoris bendram valiutos srautui.

8. ENERGETIKOS ŽALIAVŲ KAINOS RIZIKA

8.1. Energetikos žaliavų kainos rizika valdoma remiantis Energetikos žaliavų rinkos kainų svyravimų rizikos valdymo politika.

8.2. Energetikos žaliavų kainos rizika yra vertinama ir, ją įvertinus, valdoma išvestinėmis finansinėmis priemonėmis tuo atveju, jei blogiausiu scenarijumi papildomi kaštai sudaro ne mažiau, nei nuo 5% iki 10% Įmonės ilgalaikio turto, koreguotos EBITDA ar pajamų (konkretus rodiklis Įmonei nustatomas Politikos 3.3 papunktyje nustatyta tvarka).

9. PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA

9.1. Rizika, jog turimų Grupės paskolų ir kreditų palūkanų norma pasikeis į nepalankią pusę.

9.2. Valdydama savo finansinius įsipareigojimus Grupė siekia, jog vidutinė svertinė Grupės ilgalaikių įsipareigojimų trukmė būtų ne mažesnė nei 5 metai.
9.3. Prisiimant skolinius įsipareigojimus siekiama, jog ilgalaikiai įsipareigojimai turėtų fiksuotą palūkanų normą. Jei dėl objektyvių priežasčių palūkanų normos fiksavimas yra negalimas ir prisiimtas įsipareigojimas sudaro ženklią (Bendrovės ar Įmonės kontekste) sumą, palūkanų valdymui naudojami palūkanų normos išvestiniai produktai – palūkanų normos apsikeitimo sandoriai (angl. *interest rate swap*), palūkanų normos pasirinkimo sandoriai (angl. *interest rate option*), palūkanų normos intervalo sandoriai (angl. *interest rate collar*) ir palūkanų normos apsikeitimo sandorio pasirinkimo sandoris (angl. *interest rate swaption*). Turi būti siekiama, kad bent 50% Grupės konsoliduoto ilgalaikių paskolų portfelio sudarytų ilgalaikės paskolos su fiksuota palūkanų norma.
9.4. Naudojant bet kurį iš palūkanų normos išvestinių produktų būtina, jog jo pabaigos data sutaptų su skolos įsipareigojimų pabaigos data.
9.5. Investicijų palūkanų normos nepalankaus pokyčio rizika nėra aktyviai draudžiama.

10. SANDORIO ŠALIES RIZIKA (ANGL. COUNTERPARTY RISK)[1]

10.1. Rizika, kad kita sandorio šalis neįvykdys savo sutartinių įsipareigojimų. Sandorio šalies rizika valdoma sudarant sandorius tik su patikimomis finansinėmis institucijomis, turinčiomis ilgalaikio skolinimosi užsienio valiuta kredito reitingą ne žemesnį nei BBB pagal S&P Ratings agentūrą (arba kitų tarptautinių reitingo agentūrų atitikmenį), išskyrus sandorius, kuriais įsigyjami Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniai popieriai. Jei sandorio šalis turi neinvesticinį kredito reitingą arba reitingo neturi, tačiau yra įmonių grupės su ne mažesniu nei BBB reitingu dalis, laikoma jog sandorio šalis turi įmonių grupės ar holdingo bendrovės reitingą.
10.2. Įmonės gali sudaryti sandorius su finansinėmis institucijomis, kai Sandorio šalies kredito reitingas yra mažesnis nei BBB, bet ne žemesnis nei BBB-. Tokių sandorių bendra suma einamuoju laikotarpiu negali viršyti maksimalaus Įmonės limito, patvirtinto Politikos 3.3 papunktyje nustatyta tvarka.
10.3. Sandorio šalies reitingams pasikeitus ir neatitinkant nustatytų reikalavimų, Įmonės privalo apie tai informuoti Bendrovės Iždo departamentą elektroniniu paštu ir suderinti sandorio šalies kredito rizikos sureguliavimo veiksmus.

11. STEBĖSENA IR KONTROLĖ

11.1. Finansinės rizikos stebėsena vykdoma nuolat. Ją vykdo Bendrovės Iždo departamento vadovas.
11.2. Stebėsenos ir kontrolės vykdymo tikslais naudojamos Bendrovės „SharePoint“ platformoje talpinamos Įmonių ataskaitos.
11.3. Įmonės teikia Bendrovės Iždo departamentui ataskaitas pagal Bendrovės Iždo departamento nustatytą formą ir periodiškumą.
11.4. Vertinant atskirą riziką naudojami kiekybiniai ir kokybiniai metodai, tokie kaip jautrumo analizė (angl. *sensitivity analysis*), scenarijaus analizė (angl. *scenario analysis*) ar vertės pokyčio rizikos metodas (angl. *value at risk*).
11.5. Įmonės turi užtikrinti, kad priemonės skirtos finansinei rizikai valdyti nebūtų naudojamos jokiais kitais tikslais (ypač spekuliaciniais).
11.6. Nustačius Politikos nuostatų pažeidimą už pažeidimą koreguojančių veiksmų įgyvendinimą atsakingas Įmonės, kurioje buvo nustatytas pažeidimas, finansų padalinio vadovas, arba, jei Įmonėje nėra finansų padalinio – Įmonės vadovas. Bendrovės Iždo funkcijos vadovas atsakingas už pažeidimą koreguojančių veiksmų įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę.

12. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12.1. Politikos pakeitimus inicijuoja Bendrovės Finansų ir iždo tarnybos direktorius, o už parengimą ir keitimą yra atsakingas Bendrovės Iždo funkcijos vadovas.

[1] Rizika taikoma tik finansinėms institucijoms.

12.2. Už Politikos priemonių įgyvendinimą Įmonėse atsakingi Įmonių finansų padalinių vadovai. Jei Įmonėje nėra finansų padalinio – už įgyvendinimą atsako Įmonės vadovas.
12.3. Už Politikos priemonių įgyvendinimo kontrolę Grupės mastu atsakingas Bendrovės Iždo funkcijos vadovas.
12.4. Visų Įmonių darbuotojai, dirbantys su aktualiomis rizikomis ir šių Įmonių vadovai supažindinami su Politikos nuostatomis ir jos nuostatas įtvirtinančiais Įmonių vidaus dokumentais (jei tokie yra parengti) vadovaujantis Įmonėse nustatyta vidaus tvarka.
12.5. Politika yra viešai skelbiama Bendrovės interneto svetainėje.